

## **ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ**

**ТЕМИРГАЛІЄВ Р.І., К.ДЕРЖ.УПР., ДОКТОРАНТ,  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ  
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ**

Міждержавна, наднаціональна або, як її усе частіше називають, супранациональна регіональна політика Європи має відносно невелику, проте досить насичену історію. Її розвиток через різні об'єктивні та суб'єктивні причини був складним та нерівномірним у динаміці. Почавши формуватись у державах-членах Європейської економічної спільноти з 1957 р., вона постійно набувала все більшого значення. Сьогодні – це один з основних засобів зміцнення економічного та соціального єднання держав-членів Європейського Союзу, спосіб залучення до загальноєвропейського інтеграційного процесу держав Центральної та Східної Європи. Нині у Європі немає держави, де б не визнавалася необхідність проведення регіональної політики. Вона втілена як у національних стратегіях регіонального розвитку, та і у спільній регіональній політиці ЄС, головним завданням якої виступає соціальне єднання держав-членів через зниження дисбалансів у рівнях розвитку регіонів.

Регіональна наднаціональна політика ЄС здійснюється для доповнення і посилення регіональної політики держав – членів ЄС з метою зменшення міжрегіональних соціально-економічних контрастів і збільшення ефективності міжрегіональної інтеграції у масштабах ЄС. Необхідність її обумовлена тим, що економічний простір сучасного ЄС має досить складну структуру, а механізм ринкової конкуренції в його межах може не тільки поліпшувати, а й погіршувати стан окремих регіонів. В основі національної надрегіональної політики ЄС лежать три принципи, які відображають ідеологію європейської інтеграції: партнерство, тобто тісна координація дій між ЄС, національними урядами, регіональними і місцевими органами влади; субсидіарність як одна з основ федералізму; доповнюваність при акумулюванні ресурсів для підтримки регіонів (взаємодоповнення коптів ЄС і національних інвестицій).

Регіональна та структурна політика Європейського Союзу внесла значні зміни до загального уявлення про інтеграційну єдність. Донедавна вважалось, що вищим рівнем міжнародної регіональної економічної інтеграції є політичний союз. Однак

внутрішньорегіональні диспропорції, що виникали внаслідок хвилеподібного руху капіталу територією держав та їхніх внутрішніх регіонів і зумовлена цим нерівномірність соціально-економічного розвитку, поставили питання про внутрішньорегіональну єдність як вищий рівень інтеграції. Більшість дослідників вважає, що політичний союз повною мірою ще не сформувався, а проблема регіональної єдності в Західній Європі існуватиме ще довго, незважаючи на наявність потужного регіонального інструментарію вирівнювання.

Деякі вчені вважають, що регіональна політика, фактично, є напрямом структурної політики, який відображає вплив держави на перетворення економічної структури у просторовому вимірі. Сама ж структурна політика Спільноти сформувалась на початку 70-х рр. ХХ ст., коли були прийняті перші соціоструктурні директиви (72/159 ЄЕС і 72/163 ЄЕС), а згодом – директива 75/268/ЄЕС про надання спеціальної допомоги для ведення сільського господарства у гірських регіонах та інших відсталих територіях, особливо сільськогосподарського спрямування.

Сьогодні зростання значення регіональної політики пов'язане із зростанням економічних показників у країнах ЄС. Вони проявляються у зниженні рівня безробіття і збільшенні доходу на одного мешканця. Відмінні показники регіонів, що мали місце при вступі і під час створення Єдиного ринку, різна здатність регіонів витримувати конкуренцію, що виникає при поглибленні й розширенні інтеграційних процесів в ході розвитку європейських спільнот, зумовлюють проведення політики зменшення диспропорцій розвитку, яка найчастіше набуває вигляду політики, скерованої на регіони з найбільшими потребами.

У керівництві ЄС вважають, що існування диспропорцій економічного розвитку окремих регіонів Європи – це дуже шкідливе явище, внаслідок якого послаблюється однорідність як окремих держав, так і усієї Спільноти. Воно може спричинити гальмування інтеграційних процесів. Тому прийнято рішення про нівелювання цих диспропорцій шляхом впровадження у життя регіональної та тісно пов'язаної з нею структурної політики. Поняття „регіональна політика” та „структурна політика” дуже близькі, оскільки понад 90% використання коштів, призначених на структурну політику, відповідають цілям регіональної політики.

Управління розвитком регіонів Спільноти спрямоване на досягнення двох основних цілей. Перша ціль – покращення ситуації у т. зв. проблемних регіонах, яких є два типи. Перші – це традиційно

відстаючі регіони, що характеризуються слабо розвинутою промисловістю і виразною орієнтацією на сільське господарство. Зазвичай, це периферійні регіони, з поганою інфраструктурою, слабким розвитком сфери послуг і недостатньою кваліфікацією працівників. Синтетичним показником проблемного характеру таких регіонів є низький рівень ВВП на одного мешканця. Другий тип – це регіони із занепадаючою промисловістю. Раніше вони відігравали важливу роль, проте потрапили у тяжке становище, коли змінилися структура попиту і виробництва та умови конкуренції. Цей тип регіонів характеризується, як правило, невідповідною інфраструктурою, тенденціями до зменшення попиту на вузькоспеціалізовану робочу силу і значними проблемами, що мають місце на території старих промислових об'єктів та житлових масивів. Головним показником проблемного характеру регіону із занепадаючою промисловістю є високий рівень безробіття. Друга основна ціль регіональної політики Спільноти полягає у запобіганні появі нових регіональних диспропорцій як результату структурних змін, що відбуваються у світовій та європейській економіках. Частина з них випливає з самого процесу євроінтеграції, а інші – викликані технічним поступом, змінами суспільної свідомості, суспільних цінностей. Таким чином, головна мета спільної регіональної політики – це зменшення соціально-економічних диспропорцій між найбагатшими та найбіднішими регіонами.

## **УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ**

***ВЕРЕТЕЛЬНИК Н.І., СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ,  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Протягом тривалого часу більшість сільськогосподарських підприємств України перебувають на межі фінансової кризи. Це пов'язане з тим, що покупці, укладаючи угоди про закупівлю продукції, не повідомляють про свої нестабільні фінансові можливості, а постачальники, які одержують попередню оплату за ТМЦ або виконані роботи чи надані послуги, не виконують своєчасно свої зобов'язання. Поряд з цим банківські установи затримують розрахунки за наявних коштів клієнтів, не виконують строки здійснення платіжних операцій, не забезпечують дисципліни розрахунків. У зв'язку з цим українські підприємства практично не